

Povodom dana sjećanja na tragediju Vukovara donosimo pismo učenika XIII gimnazije u Zagrebu, Filipa Terziža, koji je Vukovar prvi puta posjetio u travnju ove godine.

Vukovar

28.04.2008. je Dan škole. Taj dan naš ravnatelj prof. Želimir Čečura odlučio je obilježiti tako da odvede učenike i profesore na jednodnevni izlet u Vukovar - GRAD HEROJA. Sastanak je bio u 7 sati ispred škole. Nakon što smo se smjestili u 6 busova od kojih je jedan bio na kat, krenuli smo putem Vukovara točno u 7 i 26.

Mislio sam prvi dio ovog sastava pisati o povijesti Vukovara, Vučedolskoj kulturi te o ratnim danima u Vukovaru ali sam odustao jer smo tijekom putovanja slušali referate na te teme. Također onaj tko je jako zainteresiran ima podosta materijala na internetu.

Vratimo se mi stoga na put u Vukovar. Mislim da smo imali sreće što je prof. Čečura bio s nama u busu jer je tijekom cijelog putovanja davao korisne informacije o krajevima kroz koje smo prolazili. Tako je u 8 sati počeo svoje, kao uvijek zanimljivo predavanje, kojem je ovaj put tema bila stanje hrvatskog gospodarstva te neiskorištene mogućnosti istočnog kraja Hrvatske prema kojem smo putovali.

Nakon dva sata vožnje stali smo na odmoru i nakon pola sata nastavili za Vukovar. Nedugo nakon što smo sišli s autoceste prolazimo kroz Vinkovce. Ubrzo dobivamo obavijest da smo uskoro u Vukovaru jer je mala udaljenost između ta dva grada. Atmosfera u busu se smirila, a mene je počelo grčiti u trbuhu na samu pomisao da dolazim u grad u kojem je sve počelo, gdje se odvijao horor i stravičan zločin.

Prolaskom po Trpinjskoj cesti kroz glavu mi prolaze hrabri branitelji koji su stali u obranu svoje domovine i koji su na razne načine uništili 60 srpskih tenkova za vrijeme najžešćih proboja u grad. Trpinjska cesta na kojoj se odvijala glavnina napada prozvana je "grobljem tenkova".

Gledajuću kroz prozor razrušene kuće, spazim vodotoranj, simbol grada. Osjećaji koje prolaze kroz moje tijelo teško je opisati. Dok ga gledam onako izgranatiranog i jadnog u meni se javljaju mržnja i bijes, a s druge strane, kad ga vidim kako uspravno stoji još i danas, usprkos brojnim granatama koje su ga pogodile, osjećam ponos i nadu. Ta četiri osjećaja mi se miješaju negdje u glavi i trbuhu dok prolazimo rubnim dijelovima grada prema središtu.

Prošli smo pored Mitnice, zadnjeg naselja u Vukovaru koje je palo u okupatorske ruke. Sljedeća postaja je Ovčara. Farma, sasvim obična, slična tisućama drugih, smještena 10-ak kilometara jugoistočno od Vukovara. Uz ostale dvije, Grabovo i Jakobovac, činila je zaokruženu sliku bogatstva i moći grofovske obitelji Eltz, a danas pripada vukovarskom poljoprivrednom kombinatu VUPIK. I za Ovčaru se ne bi čulo da se nije dogodila 1991.g. Stravičan zločin mržnje, nehumanosti i najnižih ljudskih strasti. Ovčara, masovna grobnica, sveto mjesto poznato u cijeloj Hrvatskoj i šire. Mjesto na kojem je ubijeno 200 ranjenika i medicinsko osoblje iz vukovarske bolnice, a još 63 se smatra nestalima. Srbi su mislili prikriti ovaj stravičan zločin tako da su ih odveli po blatnjavoj cesti daleko od bolnice gdje su mislili da ih nikad neće pronaći. No kako je bio snijeg u to doba, na mjestu na kojem su ih ubili i zakopali raspadanje ljudskih leševa brže otapa snijeg. Tako se na satelitskoj snimci vidjelo da se snijeg otopio samo na tome mjestu, što je bilo sumljivo, te su poslani izviđači da vide što je uzrok tome. Naišli su na stravičan prizor. Možete li si zamisliti kako su se ti ranjenici i medicinsko osoblje osjećali toga hladnog dana kasne jeseni 1991.g. i jesu li znali da se s toga puta neće vratiti? Kome su uputili zadnju misao, čije im je ime zamrlo na usnama? To će zauvijek ostati nepoznanica i tema za nagađanje.

Nakon Ovčare zaputili smo se prema memorijanom groblju koje je jako lijepo uređeno. Na groblju nas dočekuje vodič koji nas vodi glavnim prolazom do velikoga glavnoga križa i tamo nam drži malo predavanje o groblju. Ova najveća masovna grobnica u Europi nakon 2. svjetskog rata nalazi se na istočnom prilazu u Vukovar. Groblje je samo za poginule u Domovinskom ratu, te za one koji imaju dodirne točke s Domovinskim ratom. To su branitelji, ratni invalidi, zapovjednici koji su sudjelovali u obrani Vukovara. Napravljeno je nakon pada Vukovara 18. studenog 1991.g., a podijeljeno je na parcele A,B,C,D,E,F. Ministarstvo branitelja je vlasnik groblja. Građani Vukovara koji nemaju nikakvih dodirnih točaka s Domovinskim ratom nemaju pravo biti pokopani na memorijalnom groblju. Pored središnjeg križa nalazi se 938 križeva od bijelog mramora od kojih svaki predstavlja jednu

ekshumiranu žrtvu. Zadnja žrtva pokopana je u 12 mjesecu prošle godine i to samo jedan mali dio kosti s ruke jer je to jedino ostalo od žrtve i prema toj kosti je indentificirana.

Zadnje što smo posjetili je bila crkva sv. Filipa i Jakova. U njoj smo imali predavanje župnika Zlatka Špehara koji je potomak zadnjeg hrvatsko-ugarskog kralja, a 1999. g. imenovan je gvardijanom vukovarskim u vukovarskom franjevačkom samostanu. To predavanje će mi ostati duboko u pamćenju i mislim da je poanta tog predavanja bit razloga dolaska u Vukovar. Prvo nam je pričao o knjižnom blagu grada Vukovara, visokoj školskoj tradiciji, povijesti Vukovara. Govori kako je Vukovar bio raj na zemlji koji je postao pakao zbog Miloševićeve ideje da stvori Veliku Srbiju. Govori kako je ta ideja imala loš tj. poguban utjecaj na grad Vukovar i ljude koji su živjeli u njemu. Također kaže da se u Vukovaru dogodio smišljeni zločin za koji mnogi još nisu odgovarali, a neki čak sjede u današnjem Saboru. Za primjer je uzeo dr. Stanimirovića za kojeg tvrdi da je jedan od odgovornih za zločin na Ovčari. Govori o političarima koji uvijek dođu na obljetnicu pada Vukovara, te obećavaju "brda i doline", a čim izađu iz grada sve zaborave. To je okarakterizirao jednom rečenicom koja me se dojmila: "S Markova trga se ne vidi Vukovar!" Govori kako se ništa ne poduzima za grad koji je na sebe primio žrtvu, žrtvu koji i danas nosi, žrtvu koju čini se nitko ne cijeni jer Vukovar i danas pati, rane još nisu zacijelile. Mnoga djeca su bez roditelja i trebat će još puno vremena da se sve vrati u normalu. Mnoga djeca su u Vukovaru gladna. Dok djeca u većim gradovima traže nove mobitele i kompjutere, vukovarsko dijete traži samo koricu kruha. Zato sljedeći put kada ne budete mogli pojesti svoj obrok do kraja, sjetite se da ima djece koja bi ga rado pojela ne samo u Africi već i u Hrvatskoj. Na kraju nam je rekao ono što se mene jako dojmilo i ono zbog čega smo i posjetili Vukovar. Pričao nam je kako je razgovarao sa ženom kojoj su 4 sina i muž ubijeni, smogao je snage i pitao ju jel mrzi, na što je ona odgovorila da ne mrzi, ali kad ju je pitao jel oprašta odgovorila je da se to ne može oprostiti.

Takav je odgovor svih Vukovaraca koji su proživjeli patnje rata. Tu je snaga hrvatskog naroda jer mi ne mrzimo, jer mi ne možemo mrziti. Da mrzimo i da Srbima, kojih ima oko 10.000 u Vukovaru, vraćamo istom mjerom, pogazili bismo sve žrtve ovoga rata, sve njihove patnje i boli, pogazili bismo patnju svih invalida i drugih ljudi koji su ostali bez svojih bližnjih, ugasili bismo svaku svijeću koja gori na tim grobovima i u tim kućama. Zato i naglašavam važnost ovog predavanja i važnost dolaska u Vukovar.

Meni je ovo predavanje otvorilo oči i naučilo me da s drugog stajališta gledam na Domovinski rat. Rekao sam: kada smo ulazili u Vukovar, prvo što mi je prošlo kroz tijelo je bila mržnja, a u ratu nisam izgubio ni bližnjeg ni dom, a oni koji su izgubili sve ne mrze. Stoga izvucite zaključak da ne treba mrziti jer mržnjom bi se sve vratilo na staro, mržnjom bismo bacili u vodu sav trud 1800 Vukovaraca koji su stali braniti Hrvatsku, pogazili bismo grobove 5000 umrlih Vukovaraca u ratu. Zato nemojte mrziti, ali nemojte ni zaboraviti i budite zahvalni što se hrvatski barjak slobodno vije na hrvatskom tlu. Ovim putem bih se još jednom zahvalio župniku Špeharu na prekrasnom predavanju i rekao mu da samo tako nastavi jer je malo ljudi koji šire istinu o Hrvatskoj i Domovinskom ratu i koji se zauzimaju za njezin međunarodni ugled.

Nakon što je predavanje završilo, prošetao sam sam unutar crkve i naišao na natpis koji mi je sledio krv u žilama. U zadnjem dijelu crkve na ćirilici je pisalo: "Bog prašta, Srbi ne!" Stao sam ispred tog natpisa i više nisam osjećao mržnju već samo nelagodu zbog pomisli kroz što su sve Vukovarci prošli. Nakon predavanja imali smo 3 sata slobodnog vremena. Ja sam s prijateljima iz razreda odlučio otići do velikog križa na Dunavu. Tamo smo se pomolili i zapalili svijeće.

Prošetali smo gradom u potrazi za restoranom. Dok smo tražili malo sam se osvrnuo na ljude koji tamo žive. Dan je bio lijep, a ulice su bile gotovo puste. Tek tu i tamo koja grupa ljudi dođe i prođe. Grad je pust. Na licima ljudi se još vide patnja i bol. Oni su još u ratu iako je sve gotovo. Oni se svaki dan bude i svaki dan liježu s ratom. Nitko s nikim ne priča. Ne čuje se pjev ptica, dječji osmjeh. Grad je pust, gotovo mrtav. Točno se zna koji je hrvatski, a koji je srpski dućan. Grad je podijeljen, a atmosfera strašna. Opet najviše pate oni koji su već dovoljno propatili. Za grad se ne čini ništa. Ima još neobnovljenih kuća, miniranih polja. Bit će još žrtava. Tome treba stati na kraj. Dosta je više bahatosti i obećanja s Markova trga. Dosta je njihovih laži i prevara. Grad vene, grad koji bi trebao biti simbol Hrvatske vene, a mi nista ne poduzimamo. Treba nas biti sram. Sve nas koji se smatramo i koji se ponosimo što smo Hrvati.

Ali neću ovaj sastavak završiti s političarima. Oni su u ovoj priči najmanje važni. Ovaj sastavak ću završiti sa sjećanjem na one koji više nisu s nama, te sa zahvalom njima što danas slobodno živimo na hrvatskome tlu. Hvala im za hrabost, za izgubljene živote, hvala im za ponosan Vukovar i slobodnu Hrvatsku. Filip Terzić Ild